

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/fotorelacje/82914,72-rocznica-zamordowania-przez-komunistow-trzech-czlonkow-II-Zarzadu-Zrzeszenia-.html>
24.04.2024, 22:09

72. rocznica zamordowania przez komunistów trzech członków II Zarządu Zrzeszenia „WiN”

Na cmentarzu Rakowickim 13 listopada 2019 r. odbyła się patriotyczna uroczystość w 72. rocznicę zamordowania przez komunistów w 1947 r. w więzieniu przy ul. Montelupich trzech członków II Zarządu Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”.

Na symbolicznych mogiłach Józefa Ostafina, Waleriana Tumanowicza i Alojzego Kaczmarczyka złożono kwiaty, zapalono znicze i odmówiono modlitwę. W uroczystości zorganizowanej przez Małgorzatę Janiec, prezesa Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” Obszar Południowy wzięli m.in. udział: Jadwiga Martyna – córka kpt. Józefa Ostafina, zastępca dyrektora Oddziału IPN w Krakowie Cecylia Radoń, Marcin Tatara Pełnomocnik Wojewody Małopolskiego do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz

krakowskie środowiska patriotyczne. Posterunek przy grobach ofiar komunistycznego bezprawia wystawiła 11. Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej.

10 września 1947 r. w pokazowym procesie krakowskim skazano działaczy Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego. Proces, wzorowany na sowieckim wymiarze „sprawiedliwości”, miał charakter pokazowy i był elementem kampanii propagandowej mającej skompromitować i unicestwić antykomunistyczną opozycję polityczną oraz zastraszyć jej zwolenników.

Wyrok zapadł po przeszło miesiącu, w czasie, którego sąd zebrał się dziewiętnaście razy. Uznał, iż na karę śmierci zasłużyli działacze WiN: Franciszek Niepokólczycki, Alojzy Kaczmarczyk, Józef Ostafin, Walerian Tumanowicz, Edward Bzymek, Jan Kot, Eugeniusz Ralski i Wiktor Langner. Na karę więzienia dożywotniego skazano Mirosława Kowalskiego, na 15 lat Karola Buczka i Henryka Müncha, na 10 – Stanisława Mierzwę, Karola Starmacha oraz Stefana Ralskiego. Sąd orzekł, że na 6 lat należy pozbawić wolności Mieczysława Kabata, a na 5 lat Tadeusza Wilczyńskiego. Jerzego Kunce uniewinniono.

Skład sędziący podkreślił, że „zważywszy na wybitnie przestępczą działalność oskarżonych (...) skazani [na karę śmierci] na ułaskawienie nie zasługują, jednak Bolesław Bierut zamienił Niepokólczykiemu, Ralskiemu, Kotowi oraz Langnerowi karę śmierci na karę więzienia dożywotniego, a Bzymkowi na 15 lat więzienia”.

Kary śmierci orzeczone wobec Kaczmarczyka, Ostafina i Tumanowicza wykonano w więzieniu Montelupich w Krakowie 13 listopada 1947 r. Plutonem egzekucyjnym dowodził strażnik więzienny Henryk Michalik. Pozostałych skazanych, poza Jerzym Kunce, którego zwolniono z aresztu po rozprawie, osadzono w więzieniu na długie lata. Większość z nich wyszła na wolność dopiero w czasie odwilży 1956 r.